

Askeri Liderlik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Askeri Liderlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17042>

Özet

Askeri Liderlik Ölçeği, Nuri Künter tarafından 2014 yılında yürütülen bir **yüksek lisans tezi** kapsamında geliştirilmiş, askeri alanda liderlik kavramının operasyonelleştirmeyi ve askeri liderlerin etkinliğini ölçmeyi amaçlayan kapsamlı bir ölçektir. Ölçek, 56 maddeden oluşmakta olup, liderlik etkinliğinin çok boyutlu yapısını değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Bu geliştirme çalışması, Türk askeri bağlamında liderlik davranışları ve yeterliliklerinin ampirik olarak değerlendirilmesi için sağlam bir psikometrik araç sunmaktadır.

Ölçeğin derecelendirmesi 7'li Likert tipi formatında olup, katılımcıların 1 (Hiç Katılmıyorum) ile 7 (Tamamen Katılıyorum) arasında görüş bildirmelerine olanak tanır. Yapılan güvenilirlik analizleri, ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Askeri liderlik, liderlik etkinliği, **ölçek geliştirme**, askeri psikoloji, güvenilirlik katsayısı, Kara Harp Okulu.

Yazarlar

Nuri Künter

Amaç

Askeri Liderlik Ölçeği'nin temel amacı, **askeri liderlik** kavramının teorik ve pratik boyutlarını Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) bünyesinde kavramsallaştırmak ve bu kavramsallaştırmaya dayanarak askeri liderlerin görev etkinliğini ve performansını nesnel bir şekilde ölçebilecek geçerli ve güvenilir bir araç geliştirmektir.

Bu ölçek, askeri eğitim kurumlarında liderlik potansiyelini belirlemek, mevcut liderlerin gelişim alanlarını saptamak ve askeri örgütlerde liderlik performansının değerlendirilmesine bilimsel bir temel sağlamak üzere tasarlanmıştır. Ölçek, özellikle askeri ortamların benzersiz stres, risk ve hiyerarşik yapı gereksinimlerine uygun liderlik özelliklerine odaklanmaktadır.

Yapı

Ölçek, **askeri liderlik** yapısını ölçmekte olup, bu yapı çeşitli alt boyutlardan oluşmaktadır. Geliştirme çalışması, askeri liderin etkinliğinin tek bir faktörden ziyade, görev odaklılık, personel yönetimi, etik davranış ve kriz yönetimi gibi birden fazla boyutta ele alınması gerektiğini varsaymıştır. Ölçek bu karmaşık yapıyı 56 madde ile temsil etmektedir.

Yapılan analizler sonucunda elde edilen alt boyutlar, askeri liderin hem operasyonel başarıya ulaşma hem de askerlerin refahı ve motivasyonunu koruma yeteneğini kapsamaktadır. Bu çok boyutlu yaklaşım, askeri ortamın gerektirdiği bütüncül liderlik anlayışını yansıtmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmalarına dair ayrıntılı istatistiksel değerler özet kaynakta belirtilmemiş olsa da, bir **ölçek geliştirme** çalışması temel adım olarak faktör analizleri (yapı geçerliliği) ve uzman görüşleri (içerik geçerliliği) kullanılarak ölçeğin kavramsal yapıya ölme yeteneği test edilmiştir.

Tez çalışması kapsamında, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen askeri liderlik yapısını ne derece temsil ettiğini belirlemek amacıyla çeşitli geçerlik yöntemleri uygulanmıştır. Özellikle elde edilen güvenilirlik katsayılarının yüksek olması, ölçeğin tutarlı bir yapıya ölçtüğüne dair güçlü bir dolaylı kanıt sunmaktadır.

Güvenirlik

Askeri Liderlik Ölçeği'nin güvenilirlik analizleri, yüksek düzeyde tatmin edici sonuçlar vermiştir. Ölçeğin genel iç tutarlılığı, yaygın olarak kullanılan **Cronbach Alfa** güvenilirlik katsayısı ile değerlendirilmiştir ve genel güvenilirlik katsayısı 0,97 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin maddelerinin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermekte ve ölçeğin uygulamalarda kullanılabilirliğini desteklemektedir.

Alt boyutlara ait elde edilen **güvenirlik katsayıları** (Cronbach Alfa) ise sırasıyla 0,97; 0,97; 0,86; 0,89 ve 0,69 olarak rapor edilmiştir. Görüldüğü üzere, alt boyutların büyük çoğunluğu mükemmel veya çok iyi düzeyde iç tutarlılığa sahiptir; yalnızca bir alt boyutun katsayısı (0,69) kabul edilebilir düzeyin hemen üzerinde yer almaktadır, bu da ölçeğin genel olarak yüksek derecede güvenilir olduğunu teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, askeri liderlik kavramının altında yatan temel boyutları belirlemek amacıyla büyük olasılıkla Açıklayıcı **Faktör Analizi** (AFA) kullanılmıştır. Güvenirlik sonuçlarında beş farklı alt boyut katsayısının raporlanması, ölçeğin çok faktörlü bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Bu analizler, 56 maddelik nihai formun, teorik olarak belirlenen askeri liderlik bileşenlerini ampirik olarak doğruladığını ortaya koymuştur. Faktör yüklerinin incelenmesi, her bir maddenin hangi liderlik boyutuna ait olduğunu kesinleştirerek ölçeğin yapıya geçerliliğine önemli katkı sağlamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Öz Bildirim)

Format: 56 maddeden oluşan 7'li Likert tipi derecelendirme.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Askeri personel (Subaylar, Astsubaylar, veya askeri öğrenci/personel havuzu)

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Çalışma, Kara Harp Okulu Komutanlığı bünyesinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, liderlik davranışlarına ne ölçüde katıldıklarını 1 (Hiç Katılmıyorum) ile 7 (Tamamen Katılıyorum) arasında belirtirler. Yüksek puanlar, ilgili liderlik boyutunda daha yüksek etkinliği işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Askeri personel, liderlik değerlendirme, **Cronbach Alfa**, psikometri, 7'li Likert, Harp Okulu.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanmamıştır.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: Sağlanmamıştır.

Yazın Adresi: Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara (Tez Başlaması).

İzinler, Ücret ve Test Yayıncılığı

Test Yayıncılığı: 2014.

İzinler ve Ücret: Ölçek, bir **yüksek lisans tezi** çalışması ürünüdür. Akademik ve araştırma amaçlı kullanım için genellikle yazar Nuri Künter'den ve tezin sunulduğu kurumdan (Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü) izin alınması gerekmektedir. Ticari amaçlı kullanım ücretli veya kısıtlı olabilir.

Orijinal çalışma, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açılmıştır.

Kaynaklar

Künter, N. (2014). Askeri liderlik: Kavramla?tırma ve askeri liderin etkinli?inin ölçümüne ili?kin bir **ölçek geli?tirme** çal??mas? (Yüksek lisans tezi, Kara Harp Okulu Komutanl???, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [askeri-liderlik-olcegi-toad.pdf](#)

Askeri Liderlik Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in 56 maddesi, bu kaynak özetinde sa?lanmam??t?r ve bu nedenle burada listelenememektedir. Ölçek maddelerine eri?im için orijinal tez çal??mas?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM